

Số: 150/KH-TTYT

Tam Điệp, ngày 27 tháng 4 năm 2023

KẾ HOẠCH

Tổ chức các hoạt động truyền thông hưởng ứng ngày Thalassemia thế giới (08/5)

Thực hiện công văn số 45/CCDS-DS ngày 24 tháng 4 năm 2023 của Chi cục Dân số-KHHGD tỉnh về việc tổ chức các hoạt động truyền thông hưởng ứng ngày Thalassemia thế giới (08/5), Trung tâm Y tế thành phố xây dựng kế hoạch tổ chức các hoạt động truyền thông hưởng ứng như sau:

I. MỤC TIÊU, YÊU CẦU

1. Mục tiêu

Tăng cường tuyên truyền, giáo dục cho người dân về nguy cơ của việc kết hôn cận huyết thống với Thalassemia (bệnh tan máu bẩm sinh) cũng như về tầm quan trọng của hoạt động tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị sớm bệnh, tạt trước sinh và sơ sinh nhằm tiếp tục nâng cao chất lượng dân số góp phần thực hiện tốt các mục tiêu của Nghị quyết số 21-NQ/TW của Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về công tác dân số trong tình hình mới.

2. Yêu cầu

Tổ chức triển khai các hoạt động tuyên truyền hưởng ứng ngày Thalassemia thế giới (08/5) đồng bộ, thống nhất về nội dung, khẩu hiệu truyền thông; tổ chức thực hiện tiết kiệm, lồng ghép hiệu quả với các hoạt động truyền thông thường xuyên.

II. THỜI GIAN, CHỦ ĐỀ, KHẨU HIỆU, NỘI DUNG

1. Thời gian tuyên truyền: Từ ngày 01/05 đến ngày 10/5/2023.

2. Chủ đề ngày Thalassemia thế giới (08/5): *“Chung tay đẩy lùi bệnh tan máu bẩm sinh vì sức khỏe cộng đồng, vì tương lai nòi giống”*.

3. Khẩu hiệu truyền thông

1. CHUNG TAY ĐẨY LÙI BỆNH TAN MÁU BẨM SINH VÌ SỨC KHỎE CỘNG ĐỒNG.

2. THỰC HIỆN TƯ VẤN, TẦM SOÁT, CHẨN ĐOÁN, ĐIỀU TRỊ BỆNH, TẠT TRƯỚC SINH VÀ SƠ SINH GÓP PHẦN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DÂN SỐ; HÃY HÀNH ĐỘNG VÌ BỆNH TAN MÁU BẨM SINH.

3. CHA MẸ HÃY THỰC HIỆN TẦM SOÁT, CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ SỚM BỆNH, TẠT TRƯỚC SINH VÌ HẠNH PHÚC GIA ĐÌNH, VÌ TƯƠNG LAI GIỐNG NÒI.

4. TẦM SOÁT TRƯỚC SINH VÀ SƠ SINH VÌ NHỮNG ĐỨA CON KHỎE MẠNH.

5. KHÔNG TẢO HÔN, KẾT HÔN CẬN HUYẾT THỐNG ĐỂ BẢO VỆ GIỐNG NÒI.
6. THỰC HIỆN TƯ VẤN, KHÁM SỨC KHỎE TRƯỚC KHI KẾT HÔN VÌ HẠNH PHÚC GIA ĐÌNH, VÌ SỰ PHỒN VINH CỦA ĐẤT NƯỚC.
7. CHUNG TAY ĐẨY LÙI BỆNH TAN MÁU BẨM SINH VÌ SỨC KHỎE CỘNG ĐỒNG, VÌ TƯƠNG LAI NÒI GIỐNG.
8. TĂNG CƯỜNG TRUYỀN THÔNG, GIÁO DỤC ĐỂ CỘNG ĐỒNG HIỂU RÕ, CHIA SẺ VÀ CHĂM SÓC TỐT HƠN CHO NGƯỜI MẮC BỆNH TAN MÁU BẨM SINH.

4. Nội dung tuyên truyền

- Tuyên truyền các thông tin về bệnh tan máu bẩm sinh; nội dung và chủ đề của ngày thalassemia thế giới (8/5) theo nội dung gửi kèm.
- Tuyên truyền về nguy cơ của việc kết hôn cận huyết thống với bệnh Thalassemia (tan máu bẩm sinh) cũng như về tầm quan trọng của hoạt động tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị sớm bệnh, tật trước sinh và sơ sinh nhằm tiếp tục nâng cao chất lượng dân số góp phần thực hiện tốt các mục tiêu của Nghị quyết số 21-NQ/TW của Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về công tác dân số trong tình hình mới.

III. CÁC HOẠT ĐỘNG CHỦ YẾU

1. Tuyên truyền trên hệ thống phương tiện thông tin đại chúng

- Phối hợp với Trung tâm Văn hóa - thể thao và truyền thanh thành phố Tam Điệp viết, phát sóng, đăng tải các tin, bài, phóng sự... tuyên truyền về chủ đề, khẩu hiệu, nguy cơ của việc kết hôn cận huyết thống với bệnh Thalassemia (tan máu bẩm sinh), tầm quan trọng của tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị sớm bệnh tật trước sinh và sơ sinh đồng thời tổ chức chằng treo Băng zôn tuyên truyền trên các trục đường chính tại thành phố.

- Phối hợp với phòng Văn hoá và thông tin tuyên truyền kỷ niệm ngày Thalassemia thế giới (08/5) trên trang thông tin điện tử, màn hình LED nhà văn hoá thành phố, công trào điện tử tại trụ sở Trung tâm Y tế thành phố;

- Cán bộ dân số các cấp trên địa bàn thành phố tăng cường viết và chia sẻ các tin, bài tuyên truyền về mục đích, ý nghĩa của ngày Thalassemia thế giới (08/5) trên đài truyền thanh các cấp, các trang mạng xã hội, Wedside của tỉnh (<http://dansoninhbinh.vn>; <https://www.facebook.com/truyenthongdansoninhbinh>), trang truyền thông của thành phố (<https://www.facebook.com/dansotamdiep.truyenthong>) và trên trang facebook, zalo của cá nhân nhằm tuyên truyền đến đông đảo người dân trong cộng đồng.

2. Truyền thông trực quan

- Lựa chọn, in ấn băng zôn, kẻ vẽ khẩu hiệu tuyên truyền các thông điệp theo định hướng nội dung của Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh để tuyên truyền đến các tầng lớp nhân dân.

- Treo Aphích, băng zôn tuyên truyền tại các trục đường chính, khu vực đông dân cư, khu vực có đông bệnh nhân như khu vực phòng khám và khoa sản của Trung tâm Y tế, các điểm cung cấp dịch vụ tại các trạm Y tế.

- Tiếp nhận và cấp phát kịp thời các sản phẩm truyền thông như Pano, tờ rơi, áp phích để tuyên truyền nâng cao nhận thức của người dân tại cộng đồng.

3. Lòng ghép tuyên truyền nội dung, ý nghĩa tầm quan trọng của việc tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị sớm bệnh tật trước sinh và sơ sinh, nguy cơ của việc kết hôn cận huyết thống với bệnh Thalassemia, tư vấn khám sức khỏe tiền hôn nhân vào các lớp cung cấp kiến thức, hội nghị, sinh hoạt chuyên đề, sinh hoạt câu lạc bộ, tập huấn, các buổi tư vấn nhóm, tư vấn cộng đồng...(có nội dung gửi kèm).

IV. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Phòng KHNV, Điều dưỡng, Dân số

- Tham mưu xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện các hoạt động hưởng ứng ngày Thalassemia thế giới (8/5) phù hợp với điều kiện và tình hình cụ thể tại địa phương;

- Tăng cường viết các tin, bài truyền thông dân số và phát triển thông qua các loại hình truyền thông trên nền tảng Internet và mạng xã hội.

- Sản xuất, tiếp nhận và cấp phát các sản phẩm truyền thông, chẳng treo băng zôn, khẩu hiệu, áp phích tuyên truyền theo chủ đề, thông điệp tại khu dân cư, nơi tập trung đông người, trục đường chính trên địa bàn thành phố.

- Phối hợp với phòng, các ban, ngành có liên quan, cơ quan truyền thông đại chúng trên địa bàn viết tin, bài và tuyên truyền trực quan (băng zôn, khẩu hiệu) về chủ đề, nguy cơ của việc kết hôn cận huyết thống với bệnh Thalassemia (tan máu bẩm sinh), tầm quan trọng của tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị sớm bệnh tật trước sinh và sơ sinh.

- Kiểm tra, giám sát và hướng dẫn Ban Dân số - KHHGD các phường, xã xây dựng kế hoạch và triển khai các hoạt động hưởng ứng hưởng ứng Tháng hành động quốc gia về Dân số và Ngày Dân số Việt Nam năm 2022.

- Phối hợp với Chi cục Dân số - KHHGD tổ chức các hội nghị cung cấp kiến thức cho các nhóm đối tượng trên địa bàn.

- Tổng hợp, báo cáo kết quả các hoạt động truyền thông hưởng ứng về Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh trước ngày 25/5/2023.

2. Phòng Tài chính - Kế toán

Căn cứ vào dự toán ngân sách được cấp cho chương trình công tác Dân số năm 2023, tham mưu cho Giám đốc bố trí kinh phí để thực hiện kế hoạch theo quy định hiện hành.

3. Phòng Tổ chức - Hành chính

Thực hiện tuyên truyền chủ đề và thông điệp của ngày Thalassemia trên cổng thông tin điện tử của Trung tâm Y tế.

4. Ban dân số - KHHGD các phường, xã

- Căn cứ vào Kế hoạch của Trung tâm Y tế thành phố xây dựng và tổ chức các hoạt động hiệu quả, phù hợp với tình hình thực tế tại địa phương.

- Phối hợp với Ban văn hóa phường, xã viết và phát các tin bài tuyên truyền trên hệ thống truyền thanh tập trung vào chủ đề, thông điệp theo hướng dẫn.

- Tham mưu cho UBND các phường, xã hỗ trợ kinh phí triển khai các hoạt động tại địa phương đảm bảo thiết thực và hiệu quả.

- Phối hợp với Trung tâm Y tế thành phố và Chi cục Dân số - KHHGD tổ chức các hoạt động theo kế hoạch.

- Tiếp nhận và cấp phát các sản phẩm truyền thông, kẻ vẽ khẩu hiệu, tổ chức chăng treo băng zôn, áp phích tuyên truyền tại khu dân cư, nơi tập trung đông người.

- Báo cáo kết quả hoạt động truyền thông về Trung tâm Y tế (qua phòng KHNVD, Điều dưỡng, Dân số) trước ngày 22/5/2023.

V. KINH PHÍ

Kinh phí thực hiện kế hoạch được đảm bảo từ nguồn:

- Ngân sách tỉnh cấp về công tác Y tế - Dân số năm 2023 (nếu có).

- Nguồn hỗ trợ của địa phương (nếu có).

Trên đây là Kế hoạch tuyên truyền hưởng ứng ngày Thalassemia thế giới (8/5). Trung tâm Y tế thành phố đề nghị các phòng có liên quan và Ban Dân số - KHHGD các phường, xã nghiêm túc triển khai thực hiện./.

Nơi nhận:

- Chi cục Dân số tỉnh;
- Phòng TC-KT;
- Phòng TC-HC;
- Ban Dân số - KHHGD, Trạm Y tế các phường, xã;
- Lưu: VT, PKH-NV, ĐD, DS.

GIÁM ĐỐC

Hoàng Văn Thuật

Nội dung

Hướng dẫn truyền thông hưởng ứng Ngày Thalassemia thế giới (08/5)

(Kèm theo KH số: 150/KH-TTYT, ngày 27/4/2023
của Trung tâm Y tế thành phố Tam Điệp)

1. Thông tin chung

Bệnh tan máu bẩm sinh (thalassemia) được thế giới phát hiện và nghiên cứu từ năm 1925. Tại Việt Nam, bệnh được các nhà khoa học nghiên cứu từ năm 1960. Bệnh tan máu bẩm sinh (TMBS) là do tan máu di truyền. Bệnh có hai biểu hiện nổi bật là thiếu máu và ứ sắt trong cơ thể, nên bệnh nhân phải điều trị suốt đời, nếu không được điều trị thường xuyên, đầy đủ, sẽ có nhiều biến chứng làm bệnh nhân chậm phát triển thể trạng, giảm sức học tập, lao động...

Trên thế giới bệnh tan máu bẩm sinh ảnh hưởng đến khoảng 300 triệu người, với khoảng 500.000 người mắc bệnh ở thể nặng. Ở nước ta có khoảng trên 13 triệu người mang gen bệnh TMBS, tương đương 13% dân số và có trên 20.000 người bệnh mức độ nặng cần phải điều trị cả đời. Mỗi năm có thêm khoảng 8.000 trẻ em sinh ra bị bệnh thalassemia, trong đó có khoảng 2.000 trẻ bị bệnh mức độ nặng và khoảng 800 trẻ không thể ra đời do phù thai. Người bị bệnh và mang gen có ở tất cả các tỉnh/thành phố, các dân tộc trên toàn quốc. Trong đó, tỷ lệ người dân đồng bào dân tộc miền núi chiếm tỷ lệ khá cao, từ 20- 40%.

Tỷ lệ người dân mang gen TMBS ở vùng miền núi, đặc biệt là ở các đồng bào dân tộc thiểu số cao, một trong những nguyên nhân chính là do kết hôn cận huyết.

Riêng sáu dân tộc chủ yếu ở miền núi phía Bắc như Tày, Thái, Mường, Nùng, Dao và H'Mông thì tỷ lệ mang gen và mắc bệnh khá cao như: 26,1% ở dân tộc Tày; 25,5% ở dân tộc Dao, 24,7% ở dân tộc Nùng... Đặc biệt, tại Sơn La, dân tộc Xinh Mun có tỷ lệ mang gen rất cao, lên tới hơn 80%. Tại các địa bàn này, ước tính mỗi năm, khoảng 100.000 trẻ ra đời thì có khoảng 250 trường hợp thai nhi bị phù (không thể sống), khoảng 200 trẻ bị bệnh ở mức độ trung bình đến nặng - là những bệnh nhân sẽ phải điều trị cả đời.

Chất lượng sống của các bệnh nhân bị TMBS rất thấp, số tử vong lớn. Qua báo cáo, từ năm 2001 đến nay, có tới 20% bệnh nhân chết ở lứa tuổi từ 6 - 7, nhiều em tử vong ở độ tuổi 16 - 17, hầu hết các bệnh nhân mắc bệnh nặng không có cơ hội xây dựng gia đình.

Hiện nay, số lượng bệnh nhân TMBS đã làm các bệnh viện quá tải, tạo áp lực nặng nề lên ngân hàng máu cũng như gánh nặng về chi phí xã hội.

Trên thế giới 80% những người mắc bệnh tan máu bẩm sinh sống ở các quốc gia có thu nhập thấp và trung bình và phải đối mặt với rất nhiều nhu cầu chưa được đáp ứng cũng như những thách thức liên quan đến dịch vụ chăm sóc y tế, xã hội và các dịch vụ chăm sóc khác mà họ cần.

Kinh nghiệm của thế giới cho thấy, có thể phòng bệnh hiệu quả tới 90- 95% bằng các biện pháp như tư vấn và khám sức khỏe trước khi kết hôn, sàng lọc phát hiện sớm cho thai nhi để xác định xem cá nhân có mang gen bệnh hay không từ đó giúp cho họ có sự lựa chọn đúng đắn về hôn nhân cũng như quyết định mang thai và sinh đẻ nhằm sinh ra những đứa con không mắc bệnh TMBS. Đây là biện pháp hiệu quả và chi phí thấp. Nếu cả vợ và chồng đều mang gen bệnh thì có 25% nguy cơ mắc bệnh ở thế nặng, trường hợp này cần được thực hiện chẩn đoán trước sinh bằng phương pháp chọc ối hoặc sinh thiết gai nhau và tìm đột biến gen. Đối với bệnh nhân mức độ nặng và trung bình cần: truyền máu định kỳ và dùng thuốc thải sắt suốt đời; đến khám và điều trị đúng hẹn; khám lại ngay khi có dấu hiệu bất thường như: mệt nhiều, đau tim, khó thở, sốt cao, phù...; phẫu thuật cắt lách giúp kéo dài khoảng các thời gian giữa các đợt truyền máu; ghép tế bào gốc để điều trị bệnh, biện pháp này cần phải đáp ứng điều kiện ngặt nghèo hơn như phải tìm được nguồn tế bào gốc, điều kiện sức khỏe đảm bảo, các chi ghép...

2. Chủ đề và diễn giải

2.1. Chủ đề: **“Chung tay đẩy lùi bệnh tan máu bẩm sinh vì sức khỏe cộng đồng, vì tương lai nòi giống”**

2.2. Diễn giải

Ngày Thalassemia Thế giới được tổ chức hàng năm vào ngày 8 tháng 5, là một cơ hội để giúp những người mắc bệnh này sống khỏe mạnh hơn, lâu hơn và hiệu quả hơn thông qua chia sẻ kiến thức, trao đổi thông tin, tổ chức các hoạt động nâng cao nhận thức có mục tiêu và giáo dục chất lượng về bệnh thalassemia.

Đẩy mạnh việc truyền thông, giáo dục nâng cao nhận thức, chuyển đổi hành vi của người dân của gia đình, cộng đồng về tư vấn, tầm soát, chẩn đoán và điều trị sớm bệnh tật trước sinh và sơ sinh. Việc thực hiện tư vấn và tầm soát trước sinh và tầm soát sơ sinh không chỉ là chuyện cá nhân của gia đình mà chính là bước đi lâu dài của ngành dân số nói riêng và cả xã hội nói chung vì mục tiêu cải thiện, nâng cao chất lượng giống nòi và sự phồn vinh của xã hội hướng tới một tương lai hạn chế đến mức thấp nhất người khuyết tật do các bệnh bẩm sinh gây ra.

Tổ chức truyền thông, cung cấp thông tin về tình hình bệnh TMBS, bệnh do rối loạn di truyền nhiễm sắc thể, bệnh bẩm sinh, về nguyên nhân gây bệnh và các giải pháp chủ yếu trong điều trị và phòng, chống thông qua: các hoạt động cung cấp tài

liệu, truyền thông trực tiếp tại cộng đồng; truyền thông tại các trường từ trung học sơ sở đến trung học phổ thông; tư vấn và khám sức khỏe trước hôn nhân.

Hãy tham gia các hoạt động hưởng ứng Ngày Thalassemia Thế giới và giúp thay đổi cuộc sống của những người mắc bệnh thalassemia.

3. Khẩu hiệu truyền thông

1. CHUNG TAY ĐẨY LÙI BỆNH TAN MÁU BẨM SINH VÌ SỨC KHỎE CỘNG ĐỒNG.
2. THỰC HIỆN TƯ VẤN, TẦM SOÁT, CHẨN ĐOÁN, ĐIỀU TRỊ BỆNH, TẬT TRƯỚC SINH VÀ SƠ SINH GÓP PHẦN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DÂN SỐ; HÃY HÀNH ĐỘNG VÌ BỆNH TAN MÁU BẨM SINH.
3. CHA MẸ HÃY THỰC HIỆN TẦM SOÁT, CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ SỚM BỆNH, TẬT TRƯỚC SINH VÌ HẠNH PHÚC GIA ĐÌNH, VÌ TƯƠNG LAI GIỐNG NÒI.
4. TẦM SOÁT TRƯỚC SINH VÀ SƠ SINH VÌ NHỮNG ĐỨA CON KHỎE MẠNH.
5. KHÔNG TẢO HÔN, KẾT HÔN CẬN HUYẾT THỐNG ĐỂ BẢO VỆ GIỐNG NÒI.
6. THỰC HIỆN TƯ VẤN, KHÁM SỨC KHỎE TRƯỚC KHI KẾT HÔN VÌ HẠNH PHÚC GIA ĐÌNH, VÌ SỰ PHỒN VINH CỦA ĐẤT NƯỚC.
7. CHUNG TAY ĐẨY LÙI BỆNH TAN MÁU BẨM SINH VÌ SỨC KHỎE CỘNG ĐỒNG, VÌ TƯƠNG LAI NÒI GIỐNG.
8. TĂNG CƯỜNG TRUYỀN THÔNG, GIÁO DỤC ĐỂ CỘNG ĐỒNG HIỂU RÕ, CHIA SẺ VÀ CHĂM SÓC TỐT HƠN CHO NGƯỜI MẮC BỆNH TAN MÁU BẨM SINH